

El 13-D català: solidaritat i democràcia

El proper 13 de desembre succeiran dos esdeveniments molt rellevants. La Marató de TV3, per una banda, és una activitat consolidada dins el nostre calendari festiu i té una gran capacitat de mobilitzar sentiments envers col·lectius amb necessitats. L'enorme col·laboració econòmica no ha d'ocultar el valor immens de la implicació de moltíssimes organitzacions i voluntariat que consideren que la millora de la societat depèn també de cadascú de nosaltres més enllà de les responsabilitats que corresponen a les institucions públiques.

Però enguany en aquesta data s'esdevindrà un fet nou d'una gran significació: la consulta sobre la independència de Catalunya que tindrà lloc a 170 municipis.

En tots dos casos hi volem observar un actiu fonamental de la societat catalana, la seva capacitat de mobilització per a finalitats que valen la pena, que permeten canalitzar valors positius, que permeten que la societat civil sigui partícip del desenvolupament del país. Si a la Marató, el valor de la solidaritat és l'eix central, en el referèndum hi trobem la democràcia plena.

La societat mostra sovint mostres d'ensopiment, d'estar adormida, amb el risc de control creixent per part de certs grups d'interès. El fet que mantingui la capacitat de mobilització ja sigui en aspectes solidaris, cívics o polítics, és una gran notícia i un senyal d'alerta.

Quan un país s'organitza per a organitzar una consulta sobre el seu futur està recuperant un paper que per mitjà de la democràcia formal havia delegat en els governs. En aquest sentit, aquest esdeveniment pacífic i organitzat amb garanties de transparència no és sinó una alerta als poders públics que no estan aconduint la democràcia amb tota la seva plenitud.

Una democràcia en la qual la ciutadania sols pot opinar sobre les matèries que interessin als governs és una democràcia retallada, i com a tal genera insatisfacció. La reacció constructiva de la ciutadania davant les disfuncions de la política pot anar a més i pot suposar un repte per al sector públic el qual, si sap entomar com una oportunitat, pot millorar enormement la governança dels territoris.

Avui, la legitimitat del sector públic està greument amenaçada, no solament per casos de corrupció sinó sobretot per no saber donar resposta a demandes i inquietuds. I cap de les respostes que s'hi dona té prou categoria, començant pels nous instruments de participació ciutadana que alguns ajuntaments promouen. Massa sovint les 'audiències ciutadanes' i altres mecanismes no són més que maneres de legitimar decisions preses. La transparència i el bon govern en una societat avançada no s'ha de limitar a la rendició de comptes sinó que estableix com és exercit el poder, com els ciutadans intervenen en l'adopció de decisions i com aquestes decisions es prenen d'acord amb l'interès general.

Desconeixem l'índex de participació que la consulta pot arribar a tenir, però el fet de celebrar-se ja té un gran valor de normalitat. La ciutadania vol prendre part de la governança, vol opinar, vol prendre decisions... i també vol decidir quines són les preguntes!

Aquesta consulta és un clam de democràcia. Potser és la primera vegada després de tres dècades de democràcia que podem mostrar que la democràcia no fa por. La democràcia de veritat, com la de països avançats, no la tutelada.

És cert que molta gent exercirà el vot sense prou informació sobre les implicacions de la independència. I sobretot, molta gent no exercirà el vot per desconeixement sobre les conseqüències. Estic convençut que si tothom sabés els avantatges de ser un país lliure no dubtarien a votar per la independència: major riquesa disponible; reforçament del sentit emprenedor en constatar que el nostre mercat és el món; defensa dels nostres interessos socials i econòmics a la Unió Europea; democràcia plena a partir del moment en què ja no faria falta retallar-la com fins ara...

La consulta és un primer pas que ha de permetre un futur referèndum, com es pot fer en nacions equivalents com el Quebec, i on la ciutadania disposi de tota la informació per a orientar el seu vot. Però ara cal fer aquest primer gest: demostrar que la nostra societat vol ser plenament democràtica i que res no ha d'impedir que aquelles qüestions que són preocupacions centrals de la ciutadania puguin ser objecte de debat públic i de referèndum.

El dia 13 podem fer un gran pas pel civisme i per la democràcia. Som una societat adulta que té dret a poder opinar sobre el seu futur, sobre el nostre futur. Jo votaré i expressaré un SÍ a la independència.

Josep Maria Canyelles

11-12-2009

www.responsabilitatglobal.com

jmcanyelles@collaboratio.net